

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Suicidologijos įvadas	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: dr. Dovilė Grigienė	Filosofijos fakultetas, Psichologijos institutas

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	-	Individualių studijų dalykas

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	7 semestras	Lietuvių k.

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: išklaudytas dalykas Klinikinė psichologija	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	32	103

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Tikslas – įgyti žinių apie suicidologijos teorijas, savižudybių prevencijos principus ir priemones, šiuolaikinius savižudybių intervencijos metodus, postvencijos galimybes, savižudybės rizikos vertinimo principus, suicidiškumo sąsajas su kitais biopsichosocialiniais veiksniais; suprasti pagrindinius pagalbos būdus ir principus savižudybės krizės atveju; gebėti dirbti komandoje, kritiškai analizuoti mokslinę literatūrą ir pristatyti ją grupei, reflektuoti savo patirtį ir jausti savo kompetencijos ribas.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Supranta psichologinius savižudiško elgesio mechanizmus, apimant ir sociokultūrinio kontekstą bei sąsajas su sociologiniu požiūriu. Supranta pagrindines savižudybės krizės intervencijos priemones, prevencijos ir postvencijos principus. Geba vadovautis suicidologijos teorijomis aiškinant savižudišką elgesį.	Paskaitos, savarankiškas skaitymas. Praktiniai pavyzdžiai pateikiami video įrašuose/aprašytose situacijose. Diskusijos paskaitų metu, atvejų analizės grupėje.	Egzaminas
Vadovaujasi samprata, kad psichologiniai savižudiško elgesio aiškinimai yra sudėtingi ir negalutiniai, gali skirtis priklausomai nuo populiacijos ir konteksto. Supranta suicidologijos kaip psichologijos mokslo srities ir taikomosios disciplinos paskirtį ir uždavinius. Geba reflektuoti savo patirtį susidūrus su imituojama savižudybės rizika, žino savo kompetencijų ribas.	Dokumentinių filmų, rodančių skirtingus kultūrinius kontekstus, peržiūra ir aptarimas. Praktinis užsiėmimas – vaidmenų žaidimas imituojant pokalbį apie savižudybę. Įvykusių psichologinių procesų užsiėmimo metu aptarimas, analizė, grįžtamojo ryšio suteikimas.	Refleksija
Identifikuoja suicidologijos mokslinių tyrimų ir psichologo praktinės veiklos kryptis. Skatinamas analitinis ir kritinis mąstymas, savarankiškas suicidologijos teorijų taikymas. Geba aiškiai žodžiu, savarankiškai, laikantis profesinės etikos standartų, vykdyti šviečiamąją psichologijos srities veiklą, pristatant suicidologijos tyrimais grįstas žinias kolegoms su tikslu informuoti ir skatinti diskusijas suicidologijos temomis. Geba veiksmingai bendrauti, dirbti komandoje ir bendradarbiauti su kolegomis pripažįstant ir integruojant kiekvieno nario indėlį.	Komandinio darbo užduotis: ieškoti mokslinės literatūros paskirta tema, ją analizuoti, kelti diskusinius klausimus ir pristatyti temą visai grupei.	Grupės/individualaus darbo pristatymas seminarų metu.

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
Įvadas: šiuolaikinė savižudybės samprata psichologijoje ir kitose disciplinose. Savižudiško elgesio klasifikacija, sąsajos su kitu savižudybės elgesiu.	4		2			6	9	Literatūros analizė: 6: 1 – 10 p.
Suicidologijos teorijos: psichologinio skausmo modelis; „skausmo šauksmo“ modelis; Integruotas motyvacinis – valios (IMV) suicidinis modelis; Tarpasmeninė – psichologinė savižudybių teorija (IPT); Suicidinio elgesio kaip komunikacijos modelis. Savižudybės samprata skirtingose psichologijos paradigmose.	2		2			4	20	Literatūros analizė: 1: 220 – 234 p. 2: 17 – 34; 111 – 116 p. 3: 46 – 136 p. 7: 139 – 175 p. Grupės/individualaus darbo paskirta tema pristatymas.
Savižudybių rizikos veiksniai: amžius, lytis, psichikos sutrikimai, žalingas alkoholio vartojimas ir kt. Savižudybių apsauginiai veiksniai. Savižudybės kaip proceso samprata. Savižudybių mokslinių tyrinėjimų problematika.	2		10			12	30	Grupės/individualaus darbo paskirta tema pristatymas.
Savižudybių prevencija: pagrindiniai principai, strategijos valstybiniu mastu ir mažesnėse bendruomenėse, mokslu grįstos prevencinės programos. Savižudybių poveikis visuomenei, savižudybių tema žiniasklaidoje. Sociokultūriniai savižudybių rizikos ir apsauginiai veiksniai.	4					4	20	Literatūros analizė: 1: 743 – 753 p. 1: 541 – 552 p.
Savižudybės rizikos vertinimas ir intervencijos metodai. Savižudybių rizikos valdymas bendradarbiaujant (CAMS sistema). Intervencija po bandymo nusižudyti. Sisteminės pagalbos savižudybės rizikos atveju principai.	2		2			4	20	Literatūros analizė: 4: 1 – 12 p., 56 – 99 p. Refleksija
Savižudybių postvencija. Pagalba nusižudžiusių artimiesiems, krizės valdymas kolektyve po įvykusios savižudybės.	2					2	4	Literatūros analizė: 5: 659-672 p
Iš viso	16		16			32	103	

Vertinimo forma	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Egzaminas	70	Sesijos metu	Egzaminas – testas, sudarytas iš uždavų ir/ar atvirų klausimų rinkinio (nuo 10 iki 20 kl.). Gali būti keli teisingi atsakymų variantai (uždaruose klausimuose). Uždari klausimai gali būti vertinami nuo 0 iki 1 balo. Atviri klausimai gali būti vertinami nuo 0 iki 3 balų, priklausomai, kiek išsamus, tikslus ir nuoseklus atsakymas. Galutinis egzamino pažymys – surinktų balų suma, transformuota į dešimtbalę sistemą.
Refleksija	Įsk.	Semestro eigoje	Refleksija siekiama, kad studentas įsisaugintų savo nuostatas savižudybės atžvilgiu; įvardintų savo patirtis, vykusias vaidmenų žaidimų metu; analizuotų vaizdinę medžiagą; įvardintų diskusijų metu kilusias idėjas. Vertinimo kriterijai: dėstomų minčių aiškumas, nuoseklumas, gebėjimas reflektuoti savo patirtį ir savo kompetencijų ribų pastebėjimas.
Grupės/individualaus darbo pristatymas	30	Seminarų metu	Temos pristatymo išsamumas, nuoseklumas, pagrindinių idėjų išskyrimas ir argumentavimas. Užduotis vertinama pažymiu 10 balų sistemoje.

Nr.	Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra					
1	Rory C. O'Connor & Jane Pirkis	2016	The International Handbook of Suicide Prevention		John Wiley & Sons, Inc.
2	Edwin S. Shneidman	2002	Savižudžio sąmonė		Vilnius: Via Recta
3	Thomas Joiner	2007	Why People Die by Suicide?		Harvard University Press
4	David A. Jobes	2017	CAMS sistema. Savižudybių rizikos valdymas bendradarbiaujant		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla Prieiga internete: https://tuesi.lt/wp-content/uploads/2020/03/CAMS_sistema_Savizudybiu_rizikos_valdymas_elektronis.pdf
5	John R. Jordan & Vanessa McGann	2017	Clinical work with suicide loss survivors: Implications of the U.S. postvention guidelines	Vol. 41, No. 10, 659-672 p.	Death Studies https://doi.org/10.1080/07481187.2017.1335553
6	De Leo et al.	2021	International study of definitions of English-language terms for suicidal behaviours: a survey exploring preferred terminology	Vol. 11, 1-10 p.	BMJ Open https://bmjopen.bmj.com/content/11/2/e043409
7	Mark Williams	2014	Cry of Pain: Understanding suicide and the suicidal mind		London: Piatkus
Papildoma literatūra					
1	Sud. Jennifer White, Ian Marsh, Michael J. Kral, and Jonathan Morris	2016	Critical suicidology : transforming suicide research and prevention for the 21st century		Vancouver : UBC Press
2	Danutė Gailienė	1998	Jie neturėjo mirti : savižudybės Lietuvoje		Vilnius : Tyto alba
3	Van Orden, K. A., Witte, T. K., Cukrowicz, K. C., Braithwaite, S. R., Selby, E. A., & Joiner, T. E., Jr.	2010	The interpersonal theory of suicide	117(2), 575–600 p.	Psychological Review
4	Hjelmeland, Heidi & Knizek, Birthe	2019	The emperor's new clothes? A critical look at the interpersonal theory of suicide	44. 1-11 p.	Death Studies
5	Inger Anneberg	2006	Sielvartas po savižudybės : knyga tiems, kuriuos paliko		Vilnius : Tyto alba
6	Lietuvos psichologų sąjunga		Psichologai ragina žiniasklaidą laikytis santūrumo informuojant apie žymių žmonių savižudybes		Prieiga internetu: http://www.psichologusajunga.lt/index.php?p=267&lng=lt
7	Øivind Ekeberg, Erlend Hem	2020	Why is the suicide rate not declining in Norway?		The Journal of the Norwegian Medical Association Prieiga internete: https://tidsskriftet.no/en/2019/08/kronikk/why-suicide-rate-not-declining-norway
8	Pasaulio sveikatos organizacija	2014	Preventing suicide: A global imperative		WHO Prieiga internete: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/131056/9789241564878_eng.pdf?sequence=8
9	Danutė Gailienė	2015	Savižudybės Lietuvoje.		Vilnius: Eugrimas.

			Sociokultūrinis kontekstas. Iš: sud. D. Gailienė, Gyvenimas po Lūžio. Kultūrinių traumų psichologiniai padariniai (p. 198-212).		Prieiga internete: https://goo.gl/ykYKLK
--	--	--	---	--	---